

בניסן שלש פסוקי משנן הכה

משנן: פסוקי משנן יצא

ולתנופה. (ו) בין האולם למזבח מקודש ממנה שאין בעלי מומין ופרועי ראש נכנסין לשם. (ז) ההיכל מקודש ממנו שאין נכנס לשם שלא רחוצו ידיים ורגלים. (ח) קדש הקדשים מקודש מהן שאין נכנס לשם אלא כהכ"ג ביהכ"פ בשעת העבודה.

בכללם יש מן התורה רק שלש מחנות. מחנה ישראל. מחנה לוי. ומחנה שכינה: (א) הטמא בטמאת מגע איננו נכנס למחנה שכינה היינו מעורת ישראל ולפנים. (ב) הטמא בטומאה היוצאה מגוף אינו נכנס למחנה לוי. היינו הה"ב. (ג) ומצורע משתלח חוץ לשלש המחנות היינו גם מפנים לחומת העיר. אבל לפרטיהן גם למחנה לוי ולפנים — שמונה מדרגות. ומחלוקת היא ביומא (מ"ד): לדעת רב אחא בר יעקב כל המעלות השנויות במשנה זכלים הנו"ל הגן דאורייתא. היינו הלממ"ס. ולמאן דדחי לוי הגן דרבנן. אבל בין למ"ד דאורייתא לאו כולן דאורייתא (ראת ר"ש על המשנה ותוס' ישנים ביומא שם) ובין למ"ד דרבנן יש מהן דאורייתא.

משנן

וא"ר יהושע ישמעתי *שמקריבין אע"פ שאין בית אוכלין קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קדשה *לשעתה וקדושה לעתיד לבוא (נ) מכלל דר"א סבר לא קדשה לעתיד לבוא

כחפ"פ פסוקי פ"ק תפליה פסוק 3

א מצות עשה ליראה מן המקדש שני ומקדשי תיראו. ולא מן המקדש אתה ירא אלא ממך שצוה על יראתו ב ואי זו היא יראתו. שלא יכנס אדם להר הבית במקלו או במנעל שברגליו או באפונדתו או באבק שעל רגליו או במעות הצרורין לו בסדינו ואין צריך לומר שאסור לו לרוק בכל הר הבית אלא אם נודמן לו רוק מבליעו בכסותו: ולא יעשה הר הבית דרך, שיכנס מפתח זו ויצא בפתח שכנגדה כדי לקצר הדרך, אלא יקפפו מבחוץ. ולא יכנס לו אלא לדבר מצוה

כחפ"פ פסוקי פ"ק תפליה פסוק 4

כי אין ראוי להכנס במקום הנכבד ההוא תחלה אלא לענין מענייני תפלה ועבודה.

כחפ"פ פסוקי פ"ק תפליה פסוק 5

ז אע"פ שהמקדש היום חרב בעונותינו חייב אדם במוראו כמו שהיה נוהג בו בבניינו. לא יכנס אלא במקום שמותר להכנס לשם ולא ישב בעזרה ולא יקל ראשו כנגד שער המזרח. שני את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש לעולם. שאע"פ שחרב בקדושתו עומד:

משנה ו

עשר קדושות הן: ארץ ישראל מקדשת מכל הארצות. ומה היא קדושתה? שמביאים ממנה העמר, והבפורים, ושתי הלחם, מה שאין מביאין פן מכל הארצות.

משנה ז
עירות המקופות חומה מקדשות ממנה, שמשלחים מתוכן את המצרעים, ומסבין לתוכן מת עד שירצו, יצא — אין מחזירין אותו.

משנה ח
לפנים מן החומה מקדש מהם, שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני. הר הבית מקדש ממנו, שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם. החיל מקדש ממנו, שאין גוים וטמא מת נכנסים לשם. עזרת נשים מקדשת ממנו, שאין טבול יום נכנס לשם, ואין חייבים עליה חטאת. עזרת ישראל מקדשת ממנה, שאין מחסר כפורים נכנס לשם, וחייבין עליה חטאת. עזרת הכהנים מקדשת ממנה, שאין ישראל נכנסים לשם אלא בשעת צרכיהם: לסמיכה, לשחיטה, לתנופה.

משנה ט
בין האולם ולמזבח מקדש ממנה, שאין בעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם. ההיכל מקדש ממנו, שאין נכנס לשם שלא רחוצו ידיים ורגלים. קדש הקדשים מקדש מהם, שאין נכנס לשם אלא בהן גדול ביום הפפורים בשעת העבודה.

ז"כ כקפ"פ ומקפ"פ פסוק 3 פסוק 5

ב. מדרגות עשר הקדושות:
ומן עשר הקדושות שמנו במשנה זכלים פ"א (הביאנום בהקדמת הספר) — משנה מהן מאיסורי הכניסה למקום המקדש. והן בשמנה מדרגות זו למעלה מזו. מהן דאורייתא ומהן דרבנן. ה"ה: (א) ה"ב מקדש שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם. (ב) החיל מקדש ממנו שאין נכרים וטמאי מתים נכנסים לשם. (ג) עזרת נשים מקדשת ממנו שאין טבול יום נכנס לשם. (ד) עזרת ישראל מקדשת ממנה שאין מחסר כפורים נכנס לשם וחייבים עליה חטאת. (ה) עזרת הכהנים מקדשת ממנה שאין ישראלים נכנסים לשם אלא בשעת צרכיהם לסמיכה ולשחיטה

ואין לי אלא בזמן שבהמ"ק קיים
בזמן שאין בהמ"ק קיים מגיות"ל את שבתותי
השמיורו ומקדשי תיראו מה שמורה האמורה
בשבת לעולם אף מורא האמורה במקדש
לעולם

10
מנחת כהנים פ"ג הלכות ט"ו: א' 14

יד כל מקום שלא נעשה בכל אלו וכסדר הזה לא נתקדש

קדוש גמור. וזה שעשה עזרא שתי תודות זכר
הוא שעשה ולא במעשיו נתקדש המקום. שלא
היה שם לא מלך ולא אורים ותומים. ובמה
נתקדשה בקדושה ראשונה
שקידשה שלמה שהוא קידש
העזרה וירושלם לשעתה
וקידש אותן לעתיד לבוא :
טו לפיכך מקריבין הקרבנות
כולן אע"פ שאין שם בית
בנוי. ואוכלין קדשי קדשים
בכל העזרה אע"פ שהיא
חריבה ואינה מוקפת
במחיצה. ואוכלין קדשים
קלים ומעשר שני בכל
ירושלם אף על פי שאין שם
חומה. שקדושה הראשונה
קדשה לשעתה וקדשה לעתיד
לבוא : טז ולמה אני
אומר במקדש וירושלם
שקדושה ראשונה קדושתן
לעתיד לבוא ובקדושת שאר

ארץ ישראל לענין שביעית ומעשרות וכיוצא
בהן. לא קדשה לעתיד לבוא. לפי שקדושת
המקדש וירושלם מפני השכינה ושכינה אינה
בטלה. והרי הוא אומר והשמות את מקדשיכם
ואמרו חכמינו אע"פ ששוממין בקדושתן הן
עומדים :

9
פסוק ה' א' 9

הי"ד. בקדושה ראשונה
שקדשה שלמה. ח"ט
סדרת עולמו היו זו ולא
ידעתי מאין לו וכמה
מקומות נמשנה חס אין
מקדש ירקב ונבט' (ב"מ
ג:) אמרו דנפול מחינות
אלמה למ"ד קדושה ראשונה
לא קדשה לעתיד לבוא לא
חלק בין מקדש וירושלם
לשאר ארץ ישראל ולא עוד
אלא שאני אומר שאפי' נרי

יוסי דאמר (יבמות פ"ג):
קדושה שנייה קדשה לעתיד
לבוא לא אמר חסא לשאר
ח"י אבל לירושלם ולמקדש
לא אמר לפי שהיה יודע
עזרא שהמקדש וירושלם
עתידים להשתנות ולהתקדש
קידוש אחר עולמי בכבוד
י"י לעולם כן נגלה מסוד
י"י ליראיו לפיכך הנכנס
עתה שם אין בו כרת.

10
בבב ככנ ס' 13 פ"ג

המשן בירור שיטת הראב"ד שלא נחלף
בזה בעיקר החלכה.
ביאור סוד ד ליראיו שבהשגת הראב"ד.

אכן באמת לא זו בלבד שמידי איסור
וקדושה דרבנן בראי לא נפקא לדעת הראב"ד
לנכנס למקום המקדש בזה"ל. ויותר על כן
שלשונו "אין בו כרת" משמע שגם איסור
דאורייתא, דלאו ועשה. יש בו. ועל דרשת
והשמותי מקדשיכם. שהם בקדושתם אע"פ
ששוממים. בודאי לא פליג גם לענין זה.

11
בבב ככנ ס' 13 פ"ג

ועוד שכתב
פ"ת המקדש עולמו יא מקדושה על ידם ונעשה חול דהא נק"ת דכתיב וכלו הם פריהם ומללוהו והסס אין זו
מעילכ חלל ודאי על ידי עובדי כוכבים יאלו לחולין דקרא עובדי כוכבים כתיב שהיו נבוא מתנבא על המקדש
שחרב ואמר שיהא לחולין ענ ידם וגזירה ככתיב סיה בכל ח"פ שאין מעילם בקרקעות ואע"פ שאינם בני מעילם
והיינו דכתיב עני ונחשו יד כוכבים לבו ולגשעי הארץ לשלל ומללוהו

12
בבב ככנ ס' 13 פ"ג

וגדולי המפרשי' כתבו בהגהותיהם"י שאף
בקדושה שניה לא נאמרה אלא לשאר ארץ
ישראל. אבל ירושלם ומקדש יודע היה עזרא
שעתידין להשתנות ולהתקדש בכבוד עולמי
והנכנס עכשיו לשם אין בו כרת. והמנהג פשוט
ליכנס שם לפי מה ששמענו⁷².

13
בבב ככנ ס' 13 פ"ג

מסכת יבמות פרק קמ"א (ו. ג.) מאי (עיר) [חצר]⁷³ חרשה, שחדשו דברים ואמרו טבול יום
אל יכנס למחנה ליה. אם כן אין לנו לקרב מפתח הר הבית ולפנים כי משם חלאתה הוא
מחנה ליה⁷⁴, וכראיתא בתוספתא לעיל⁷⁵, ועדיין נאריך בזה בנ"ה⁷⁶.

14
בבב ככנ ס' 13 פ"ג

אם כן היום שאנחנו בחטאינו מבחין נוכל להתקרב לענין תפלה והשתחוויה עד אותם
הבחלים, וכן עמא דבר באים עד אותם הכותלים ומתפללים לאל יתעלה לפני אלו השני
שערים שהזכירו⁷⁷. וכבר בקש מהאל יתברך שלמה בתפלוחו (מלכים א' ה, ט) שהקובל
תפלת המקום ההוא.

15
בבב ככנ ס' 13 פ"ג

עו) וממוצא הכתובים בני"ל, אחת למד, דמה שאיני
במחירי (שבוטות דע"ז ע"א), דלאחר
שנבוא פלוגתת כהרמב"ם וש"פ, לענין קדושת המקדש
בזה"ל, סיים, והמנהג פשוט לנכנס לשם, לפי מה
ששמענו, דחזן מה, שאף חס נהגו אז כן, מי"מ מאלו
ועד עתה, כבר נתחזק ההלכה למעשה כהרמב"ם
ורוב הפוסקים, דנהגו גם בזה"ל, עוד הרי כלל
צדיקו, דאינו דומה שמיטה לראי, והרי כגאון
המחירי ז"ל, שהיו רחוק מירושלם, וכחז רק על פי
השמועה, כמפורש בצדכיו בני"ל, ולעומת זה יש לנו
עדות ראי, קבעל כפתור ופרח ז"ל, אשר כי ג"כ

אלו הראשונים דקיימו ג"כ בשימת הרמב"ם דקדושת העיר והבית לא במלה וממילא הנכנס לשם בזמניו שכולנו שמאי מתים חייב ברת] וזוהי משום דפסקין כר' יהושע דמקריבין אע"ג שאין בית וזן הוא ג"כ דעת הר"ח מפני"ש הובא בכפתור שפרח וממילא המעלה בחוץ בזה"ל חייב [וכל אלו רבותא הם נגזר דעת הראב"ד דס"ל דקדושת הבית במלה בזה"ל ופשוטות כל הסוגיות כוונתיהו וברלקמיה]

22
אלתק שנתק סתק ס'א'א ס'א'א ס'א'א

שאלה קלו
ל"ט ט"ס ארבע זמניו שלנו בגלות צ"ע"ה מורע שבו סימני טומאה וז"ל שם כהן נקי צמרות נגעים והחליטו לעומתה אם יש לו להסתר בשני לפרוש ובתגלתו ראשונה נשניה גם עתה. ותעלה לו להסתר באשתו שהיו היא מלוה המהגת וכל זמן ואינה תלויה בדרך. שאל"פ שלנו יכול להביא קרבנותיו קרי יכול שיטער מטומאת לרעמו (ועתרתו תלויה בגלגלתו) כי אין בלפרים משום שחטי חוץ. ונלא' שיוכל למסותה בכל מקום. וכן חליתי שוב צפ"י להר"מ בחבורו שכתב שנהג בין צפני הנשים בין שלא צפני ביום צ"י בין צה"ל. אמנם י"ל שאין זה אמור אלא כשים מי חטאת בל"י. כמו שכו' עדיין בימי חכמי התלמוד כמ"ס חב"י"א מ"דן בגלגלה. וכן מ"ס שו"ת שבע"ל היינו קודם שגזרו טומאה על ארץ העמים דווקא. אבל לאחר שבע"ל מ"ה וגזרו טומאה על ארץ העמים מה לורך כנסת' זו. שבמי ואל"ה לברית גר"י צ"ל אלה המלות קטן נתקשה מדוע לא וקיים המלוצ המלו' של תגלתה נכסיו. ואם שהלמת כדבריו שם שאין לנו צפני ידוע כגרות נגעים. מ"מ כ"ל שאין לורך לה רחוקה לא קמייבשה ל"י. שלא הטילה תורה חיוב מלוה זו אלא כדי לטער ולבוא אל המנהג ולביתו. ודין סילוח טמאים בל"ה אינו נוהג אללנו בזה"ל אפי' צפ"י כמ"ס חתו' ריש ברכות. ואל"ל צה"ל שכתבו אינו מומל לו כלום לטערותו. שהרי מ"מ נפטר ענה בטומאת ארץ העמים. משום לפתח' ודאי לא קמייבשה דלא לריך לטער עכ"פ. וכ"ס טטרס דתגלתה ראשונה ולפרים. ודאי פשיטא ל"י דלא קעביד הארנה לכתולה שאין מושלים לו כלום. ארצה מוססין לו לטר ומכאוב שממתן נאסר בהשמים המטה לדי' ומורה מביתו. עד שיגלה שיה'.

23
אלתק שנתק סתק ס'א'א ס'א'א ס'א'א

עוד זאת כתב בספר חזון נחום שם דבכלל אנו מחזיקים עצמנו ככובין וצריכים לספור ז' נקיים ולטבול ולהעריב ואין הכל בקיאין בכך ולכן אמרו הקדמונים ז"ל הבה נתחכמה למנוע לכת במסילה הזאת (של באב אל קטניו. עיין לקמן מה שנכתוב עוד מזה). ואין תימא ע"ז שהרי כתבו התוס' פ"ק דשבת גבי ששה ספיקות. דגזרו על עמי הארץ שיהו כובין לכל דבריהם וכיון שאנו בזה"ל אין אנו נזהרין בטומאה וטהרה ואין אנו בקיאין בזה הרי אנו כעמי הארץ שלהם ויש לנו דין זבין. ועוד חשו למ"ד דמחוסר כפורים דוב כוב דמי וא"כ יש ספק איסור דאורייתא אף אם יטבול ויעריב שמשו ע"י"ש. ויוצא לנו איפוא דלפ"ז אין בזמנו אליבא דרוב דרך של מהרה שיוכלו ליכנס לשטה הר הבית. וגם אם יטבול במים חיים הרי צריכים לזה גם ספירת ז' נקיים. ומכיון שאין הכל בקיאים בכך אין בכלל להתיר. ובסוף לזה יש ספק איסור דאורייתא גם מצד זה דיש

24
אבותק סתק ס'א'א ס'א'א ס'א'א

להכניס אצבעות בחורי הכותל
ח. כנוגע להכניס את האצבעות בתוך החורים שבין אבני הכותל שהולקים בזה האחרונים מטעם ב"א במקצת מרן החזו"א וצוק"ל מהאוסרים (א"ה) יש ספר מיוחד בנרון "משכנות לאקיד יעקב" מהג"ר מעשיל ז"ל) אמר לי מו"ר שלכאורה יש לצדד שאם

טבלו באותו היום א"כ הוי טבול יום של בעל קרי דמותר להכנס להר הבית ומותר להכניס האצבעות (ועיין להלן) שבפעם אחת אמר לי מו"ר שיטבול יום לפני שבא לכותל כדי שיהי' הערב שמש) ושאלתיו הלא אפשר דהוי פעם בחייו זב וצריך שבעה נקיים ושבילה כמעין כדי להסתר ואסור להכנס להר הבית. וענה ע"ז מו"ר דמעיקר הדין מסתבר לכאורה כמתירים מאחר דהתורים בכותל הוי כלשכות ומחילות הפתוחות לחול דבחוכם חול, ואף אי נימא דמקום הכותל והכותל בעצמו נתקדש בקדושת הר הבית מ"מ התורים דינם כמחילות שקרקע הר הבית שפתוחות לחול, והוסיף שיש להתפלל ולחלק בין כאן לבין הלשכות הפתוחות לחול.
ושאלתי את מו"ר אם מותר למי שלא טבל לנגוע בכותל מבלי שיכניס את ידיו לתורים, וענה לי מו"ר שמסתבר שמותר (וכן שמעתי מג"א שליט"א בשם מרן החזו"א וצוק"ל כמדומה שהתיר הנגיעה).
ועוד שאלתי את מו"ר הלא בכל נשיקה ונגיעה בכותל הוי כביאה במקצת משום דהאבנים אינם חלקות וכן המה גקובים במקצת ולא ענה לי ע"כ.

25
אלתק שנתק סתק ס'א'א ס'א'א ס'א'א

משה א'
הר הבית היה חמש מאות אמה על חמש מאות אמה, רבו מן הפרושים שני לו מן המזרח, שלישי לו מן הצפון, מעוטו מן המערב. מקום שהיה רב קדוה, שם היה רב פשמישו.

26
אלתק שנתק סתק ס'א'א ס'א'א ס'א'א

ה הכ הנים ה' לצפון ירושלים וסכר היה גדול הכנה מת"ק על ח"ק אלא לא היה קדוש אלא ח"ק על ח"ק.

27
אלתק שנתק סתק ס'א'א ס'א'א ס'א'א

ס) ולטענה השניה מה שהשטיה מחזיק לפי המדידות שלנו הרבה יותר משטח הר הבית שהוא ת"ק אמה על ת"ק אמה, לזה נשיב שלש תשובות כלליות והמה:
א) אין אתנו ידוע עד מה בדיוק מקום קדש הקדשים שממש נמדוד את המדידות. והגם שבשור"ת רדב"ז סימן תרל"ט, ועד. קובעים שמקום אבן השתיה הוא איפוא שנמצא כיום המסגד עומר, ומשם צריכים איפוא למדוד המדידות, אבל אתרים חולקים על ההנחה הזאת, כידוע, ולדוגמא יעוין בקו' דרך הקדוש שם בסופו שכתב וז"ל: והנה היום לא ידענו מצאיות אבן השתיה הזאת כיצד היא עומדת כי הגויים פיהם דיבר שוא זה אומר בכה שהיא גבוה מן הארץ ותלוי באויר וזה הפך התלמוד עד שיקף וירא ה' משמים תגלה ותראה מלכותו עלינו ע"י"ש, כן יעוין בספר עבודה תמה בנעילת שערים שמתמה דאם הכפה שישנה בבנין הישמעאלים ברור וידוע שהוא זה אבן השתיה א"כ אמאי לא ידעו אנשי כנה"ג בבנין בית שני מקום המזבח ע"י אבן השתיה והוצרכו לנביאים? ועוד מוסיף וכתב: ובכלל הדבר אני אומר דבדאי כדי לעשות מעשה לסמוך ע"ז הלכה למעשה צריך ידיעה ברורה ועדות נאמנה ומסירה גמורה איש מפי איש שיעידו על האבן השתיה עצמו כי הוא זה, דהיינו לתראת באצבע על האבן בעיניו בכדי שיוכל למסור האב לבן, והרי בודאי שלא דרכה שם רגל יהודי יותר מאלף שנה, לא מיבעי' מעת שבנו שם הישמעאלים בית תפילתם שהוא ג"כ כמה מאות שנה שאי אפשר לדרוך שם רגל אדם שאינו מאמונתם.

28
אלתק שנתק סתק ס'א'א ס'א'א ס'א'א

הכניס אצבעות בחורי הכותל
ח. כנוגע להכניס את האצבעות בתוך החורים שבין אבני הכותל שהולקים בזה האחרונים מטעם ב"א במקצת מרן החזו"א וצוק"ל מהאוסרים (א"ה) יש ספר מיוחד בנרון "משכנות לאקיד יעקב" מהג"ר מעשיל ז"ל) אמר לי מו"ר שלכאורה יש לצדד שאם

אלא אפי' קודם לכן בוקאי שהיו נוהרים לילך שם מפני הטומאה, דבדאי שהיו חוששים לדעת הרמב"ם כמו שעוד היום נוהרים ללכת בכל המקומות שהם מסופקים שמא הוא מהר הבית, ועתה מי ראה את האבן מעולם שיעיד עליו? וכו' והרי הזר כולו מלא אבנים וסלעים; וכשהרש סרנוטרופוס את ההיכל בדאי שנתגלו כמה אבנים שהיו מכוסים ונתכסו כמה אבנים גמורים שהיו מגולים קודם, ומכ"ש אח"כ כשבנו שם בנינים וחפרו כמה חפירות כפי הצורך להבנינים ההם ודאי וברור שבשנתנו כמה וכמה דברים מכמות שהיו מקודם כמו שיעיד ע"ז כל בעל שכל ישר עיי"ש. וא"כ מספק עלינו לחשוש ולהחמיר מכל מקום שנרצה למדוד שאולי אין מקום משכן כבודו כאן, וכפי שכותבים רואי המקום מאשרים אמנם כי ישנם בכל השטח הרבה כיפות סלעים בצורות שונות, באופן שיש לאסור מספק כל שממפנים חומת הר הבית.

אין יבוא אומר כדלק"ה סי' א' חלק ב'

ויעינין עוד בספר שערי ירושלים שער ה' מהמסופר מה שהשר משה מונטיפיורי עשה נגד רצון כל היהודים אשר בירושלים שהתרו בו שאסור ליכנס שם, וכן בוילקט יוסף מחב' י"ג סימן קל"ד שהועד שם שרבה של ירושלים הגאון הגרש"ס ז"ל הוכיח אותו על פניו על כך, בגמקו שרוב הפוסקים חולקים על התקא"ד, ואף להראב"ד יש איסור תורה עיי"ש, וכך היא גם הלך דעתו של הגאון הגרצ"פ ז"ל בקו' הר צבי כיעו"ש. [ובספר לשד השמן כתוב בשם הרמ"ם בלשון זה: כששמע הגאון ר' שמואל סלנט ז"ל את המעשה הזה שלח להוכיח את השר הצדיק מונטיפיורי על עשותו משגה גדולה, ובבואו אליו הצטדק בדמעות שלא ידע שיש ע"ז איסור תורה, הוא חשב שהאיסור הוא רק מצד הישמעאלים ומכיון שקיבל רשות שמח לקיים גם מצוה זו, אלא שכן אמנם הגאון הגרש"ס כמו הגאון הגר"מ אוערבאך ז"ל גערי באלה שאמר לנדונו באמרם שעשה זאת השר הצדיק בשגגה ובתמימות עכ"ל].

אין יבוא אומר כדלק"ה סי' א' חלק ב'

ח) והנה ראיתי להר"ח הירשנון בסי' מלכי בקודש ח"א (עמוד מג), שהביא את הסיפור על השר הצדיק רב פעלים ר' משה מונטיפיורי ז"ל, שכאשר בא לא"י יחד עם רבו ד"ר לוי ז"ל, בשנת התיכ"ו, נכנסו למקום המקדש, וכשנודע הדבר ברבים, ואז היה בירושלים ר' יוסף משה מליסא (בנו של הגאון מליסא בעל חוות דעת ודעה"ח) לקח שופר ותקע בחוצות ירושלים ונידה את השר, ובהיות השר ירא ה' מאד, פנה יחד עם רבו אל רבני ירושלים, ויתנצלו כי עשו זאת בתום לבם עפ"י התר הראב"ד ז"ל, ורבני ירושלים פייסו אותם, כי חרמו של ר' יוסף משה הוא כחרמו של י"ם (ר"ת יוסף משה), כי איננו אחראי על מעשיו, ואל יחרשו לנדונו. עכ"ת. ובאמת שהדבר ברור שלא כיוונו גאוני ירושלים לומר שכדון עשה השר שביקר במקום המקדש, היפך דעת הרמב"ם והרא"ש ורוב הפוסקים, אלא ר"ל שאינו חייב נידוי על כך, כיון ששוגג היה, שאומר מותר דינו כשוגג. כמ"ש התוס' בכורות (כג רע"א). והרמב"ן בחי' לשבועות (כו:). וע"ע בט"ו תר"ח ושאר אחרונים נידוי (סי' צט). ומביאר ביבמות (קכא). בעובדא דר' שלא, שאין חייב נידוי אלא לעשה במידו, ולא למי שטועה ואומר מותר. וכ"פ בטוש"ע יוד" (סימן שלד סעיף לה), שאם היה שוגג ולא ידע שזה אסור, אסור לנדונו, ע"ש. וכ"פ בשו"ת המבי"ט ח"ג (סי' קטט). ע"ש. ומ"ש בסנהדרין (כו:) גבי הנהו קבוראי, והא משכתינן להו ועבדי זימנא אתחיתא (כ"ה ברשי' והר"ף), ספקרי כפרו עבדי להו רבנן, אלמא דאע"ג דמכשרינן להו לעדות משמתינן להו, י"ל דהתם לא שוגגין ממש הוו, אלא שלענין לפסול לעדות כל טעדין דאית לן לדונם לכך זכות עבדינן. וכמ"ש הרא"ש שם. ועי' בב"י חו"מ (סי' לד.). שו"ת במוצל מאש דת (סי' סט"ע) שכ,

דדוקא לר"ה דהוה פוסלן לעדות מש"ה משמית להו, דס"ל דמודין הוו, אבל למאן דמכשר להו לעדות אה"ג שפטורים גם מבדוי כיון דהוו שוגגים. ע"ש. ועוד דכפסחים (גג:) אמרינן שלא נידו את תרודו איש רומי מפני שמטיל מלאי לכיס ת"ח היה. וכ"כ החק יעקב (סי' תעו), שיש ללמוד מכאן שאף למי שראוי לנדונו מותר לשאת לו פנים אם הוא מטיל מלאי לכיס ת"ח וכיו"ב. וכ"כ בברכ"י (שם סק"ג). ע"ש. וכ"ש השר ר' משה מונטיפיורי הנ"ל שהיה אדם חשוב מאד ומצ"ל ישראל באונו והונו, וראה מקצת שבתו בדרשת הגאון הראש"ל מהר"ר רפאל מאיר פאנוזיל, בסי' לב מרא"פ (דקט"ו ע"ד), בשנת התרמ"ה, במלאת מאה שנה להשר הג"ל. ע"ש. ועוד שהיה לו לחוש לכבודו של הראב"ד שלא לנדונו, (ובפרט שכ' המאירי שכן המנהג להקל), וכיו"ב כי הכנה"ג בשו"ת ברכה (סי' תקנא הגב"י אות כא), והמהר"ח פלאגי בסי' רוח חיים (א"ח סי' תקנד סק"א ויו"ד סי' שלד ס"ק קטו), שאף במי שמיקל נגד רוח"פ אין לנדונו מה"ט. אולם הגאון יעב"ץ במור וקציעה (סי' תמג דמ"ג סעי"ג) לא ס"ל הכי. ע"ש. ומיהו אם משום הא"ל דבדיעבד נידונו נידונו, ומותרותא כדשיננן מעיקרא, דהו"ל שוגג. [והלום ראיתי בקובץ אחד בשם שערי ירושלים (גרסא בשנת תרל"ט), שכ', שהשר ר' משה מונטיפיורי יצ"ו היה היהודי הראשון מתקופת תורכונ הבית ועד הנה, אשר הרהיב עוז להכנס למקום המקדש, ע"י רשיון מיוחד מהשלטן בקושטא, וע"י פיזור ממון רב לפתח של ירושלים וגדולי ישמעאלים, ועשה זאת שלא ברצון חכמים גדולי ישראל שבירושלים. ובסי' וילקט יוסף (סי' קלד) הוסיף, שמרן הגר"ש סלאנט הוכיחו על פניו על שנכנס בשגגה למקום המקדש. ע"כ. ומ"ש שהוא היה היהודי הראשון וכו', הנה בשומר ציון הגאמן (טבת תרט"ו) הובאה תשובת הגאון ר' יצחק מפראג, על אודות פריצי בני עמנו בדורכס על אדמת הקדש, שנכנסו למקום המקדש ובשאת בנפש הצבו אבן מהאבן השתיה אשר ממנה הושחת העולם וכו', אוי לעינים שכר ראות, והאר"י במתולות הרמב"ן והר"ו"ה כענין באו פריצים ויחללוה. ע"ש. ועי' בשו"ת תורת חסד מלובלין (חא"ת סי' ד אות ד).].

אמרוק רב"ה דלק"ה סי' א' חלק ב'

קיי"ל"ן שגם אחר חורבן ביהמ"ק לא בטלה קדושת המקום, ועון גורא ואיום הוא ליכנס שם בטומאה, והנה בזמנ"ז (שאין לנו אפר פרה) כולנו סמאי מהים והנכנס בהר הבית במקום שהי' נקרא מחנה שכינה חייב כרת *). ויש סוגי סומאות ש אסורין בכל הר הבית מדאורייתא, ומהם אשר אינם נסחרים אלא בספירת ז' נקיים ובטבילה במים היים דוקא (ובזמננו שאין אנו עוסקין בטהרה ובבדיקות מי זה יכול להגיד שמיים הולדו לא אירע אף פעם אחד צד סומאה מסענה ז"ל נ בטבילה במים היים).

ואכן גם מי שיעשה כל דרכי הטהרה כדין וכדה, הן בחקופתו אנו הכניסה להר הבית אפילו בטהרה עון פלילי הוא, כי ברור אשר בזה סמאיים את הרבים מהמון אחב"י אשר על טמך זה (שטהורים יכנסו להר הבית) גם המה יכנסו "בלא טהרה" ולב"א שמירת גבולי המחנות" ונמצא ש"ס מחלל לעבור על עיקרי החורה בריש גלי ובפקום המקודש מימות עולם.

ושנינו בהוספתא פ"ק דשבועות דקשה עון טומאה מקדש וקישיו מכל עבירות שבתורה והביאו שם מיהזקאל פרק ה' ע"ס.

וחובה על אשב"י מכל החוגים להסמר מעלות בהר ונגוע בקצהו, המעט מעט לנו מרצות הדור הנוהרות, אשר יבואו להוסיף שבר על שבר על ישראל לחסוא בשאט נפש בעון הטומאה על בר הבית ומקום המקדש, ד' ישמרונו. ואך ורק אל הכוחל ממקרבי יגשו לעאת רנה וחפלה עד ביאת הגואל בב"א.

הכונהים בכאב לב ומחכים לבנין אריאל בב"א

בענין איסור כניסה להר הבית בזמן הזה

על דבר השמועה מהפריצת גדר הנוראה, שעלה על דעת ח"א, להתיר הכניסה להר הבית, אחרי שבילה ובחליצת נעלים.

והנה לא אחרוך פה, צעיקך פלוגתא הרמב"ם והראש"ד, צנוגע לקדושת המקדש בזמן הזה, שכבר כתב המג"א (בסימן תקס"א ס"ק ז'), דדברי הרמב"ם שרורים וקיימים, והכנסם עתה למקום המקדש חייב כרת, שכולל עמאי מתים, עיי"ש, ובהגהת מהרש"ם הגדפם בספר אורח חיים שם, האריך בזה ולא חאמ"ל, ולא צאתי בזה, אלא להסיר ממשול הני"ל, אשר באף אם הי' אחר בית, לביכא דלי"ה אלא קדושת הר הציון לבד, על ידי תנאים המזכרים, מ"מ, מה גדלה המכשילה הנמשכת מזה, ליתן יד לרבים המתפרלים, לעלות ההר בולא כולם, וגם במקום המקדש וקודש הקדשים, יכרכו לעלות בעו"ב, וכל זה הי' בגרמת חורבן בית מקדשינו ותפלתנו, וכמו דאיתא בספר חסידים (ס"ו ר"ע), וז"ל, כי לא נהגו לזכור קלות ראש וציוון צבית ד', עד שנהגו בו ישראל, שנאמר (ירמ"ו ז' י"א), המערת פרוצים הי' הבית הזה, ואח"כ, וארוה כל עוברי דרך וכו' עכ"ל, ופכל שכן שמעכז הגאולה שלימה, עיי' ציאת משיח לדקינו, בעו"ב, אבל צאמת אף מעיקרא דדינא אין היתר כלל, דאף דלכאורה, צהשקפה ראשונה, יש מקום לדבריו, עפ"י ההלכה המפורשת (במתני' דכלים פ"א), וברמב"ם (פ"ו מה' בית הבחירה ה"טו'), הר הבית מקודש ממנה, שאין זבים וצביות גדות ויולדות, (וכה"ל בעל קרי, כמבואר שם (פ"ז ס"ה), ועיון מל"מ שם), וכנסין לשם, ומותר להכניס המת עלמנו להר הבית, ואין לריך לומר עמא מת, שהוא נכנס לשם עכ"ל, וא"כ אם נאמר, ויכולין לידע גדולי הקדושה שצבר הבית, והי' יכול לנמס, לכנס רק למקום הקדוש, רק בקדושת הר הבית לבד, אם יעזוב לקרוי מקודש, אין איסור, וכמוצו, שאף לפי זה, היו לריכס לרקדק, שיחי' הטבילה במקור כשירה לטבילת נשים, וצלא שום חליצה, דלא שייך כאן, כל מה שצדדו להקל בטבילת עזרה, לתרומה וקדשים דא"י הוא, עיון (צ"ק דפ"ז ע"ג), וברמב"ם (פ"א מה"ל מקולות), ואולי, לריכס ג"כ חפיפה, כמו צנשים, עיי' בהגהות חשק שלמה (צ"ק) שם.

ב) אבל צאמת, מפורש האיסור לנכנס בכל הר הבית, צספר כפתור ופרח (פ"ו), שהציה מה דאיתא (ביצמות ד"ז ע"ג), מאי חדשה, שחדשו צה דברים, ואמרו, עסול יוס, אל יכנס למחנה לוי, א"כ אין לנו, לקרב מפתח הר הבית ולפנים, כי משם והלאה מחנה לוי וכו', אם כן היום שאנחנו צחטאנו כצחון זוכו להתקרב לענין תפילה והשתחויה עד אותם הכותלים, וכן עמא דבר, צאים עד אותם הכותלים ומתפללים וכו', וכבר ציקש מדי' יצברך שלמה צתפילתו, שחקובל תפילת המקום הוא עכ"ל, הרי דכתב מלך ההלכה, וכי דכן עמא דבר,

שלא להתקרב רק על הכותלים, והיינו דס"ל כרש"י (ביצמות שם) וצכ"ק, דחזר החדשה, היינו הר הבית, וברמב"ם ס"ל כמ"ש החוס' שם וצכ"ק, דחזר חדשה, היינו עזרת נשים, וז"ל, דאף דגם לשועת רש"י, מ"מ מהני בערב שמש, מ"מ מחמת שקשה להזכר בזה, בצירוף מה דיש להזכר, צנוגע לטבילה במקור כשירה וחליצה כ"ל, על כן נהגו איסור, ועיון צספר פאה השלחן (כ' ארץ ישראל ג' סע"י י"ב, בית ישראל אות כ"ו). וצחש"י הרמב"ם (ס"ו כ"ה), כתב על צעל כפתור ופרח, צכ"ל, והזכר בו, שאדם גדול הוא וכו', מ"מ כל דבריו גבי ציאת מקדש, הם צאמת כפתור ופרח עכ"ל, (וכנה מה שלא צציה בגו"פ, מכותל מערבי, הוא מפני שצמנו צתחילת אף השישי, עדיין הי' מכוסה צעפר כוודע), וא"כ מדי' יכין לפרוץ גדרו של עולם, אשר כצעל כפתור ופרח הינו חותמו עיי' כ"ל.

והגדיל לעשות בזה הגאון הגרא"ה קוק ז"ל בספרו משפט כהן ס"ו צ"ו שבהשכל ודעת כ"ד ד' הטובה עליו ביאר שיטות הש"ס והפוסקים בזה וסיכם את ההלכה שדעת רוב רבותינו הראשונים היא, וכך היא ההצעה העיקרית של רוב המשניות והסוגיות כי קדושת מקום מקדשנו קדשה לעתיד לבוא וקיימת היא בולה בזה"ז ולעולם וכן ההלכה רוחת וקבועה בישראל עיי"ש. (ולחלן בהמשך דברינו נביא עוד מרבותינו הפוסקים ז"ל שנקטו ג"כ כן בפשיטות שחייבים גם בזה"ז).

ובמקום אחר הסיף לכתוב בזה אמרים ברורים, לאמור: דאין בידינו להכריע זה הספק של מחלוקת הראשונים, ודבר נשאר בספק של כרת וחייב אשם חלוי גמ' איכא לפחות למ"ד דל"ב חתיכה אחת מב' חתיכות, ויותר מסתבר לומר שגם להראב"ד איכא איסור תורה גבו' ולענין כבוד האומה לע"ד יותר הי' כבוד הכלל ניכר אם גשתל שימסרו בידינו בדרך קנין החצרות וסמוכות להכותל הקדוש פעה"ק ועל מקומם נבנה סמוך ממש לכותל בית כנסת אחת גדולה ומפוארה מאד ככל פאר והידור וכו' והבית הזה יהיה לנו לעד שאנו חוקים בצפיית ישועה עליונה שתבא ושיכנה מיהמ"ק ב"ב ע"י גלוי כבוד ה' ואור משיח צדקנו וכו' ובענין הקרבנות גם כן יותר נכון להתאמץ שהכל ישוב על מכונו ונקיים בעתו כשתבא הישועה ונבואה ורוח"ק ישוב לישראל כל האמור בתורה כמאמרה, וכו' וא"א לנו לגשת למעשה הקרבנות בלי הופעה של רוח"ק גלויה בישראל ע"כ. הדברים מאלפים וכאילו חדשים המה הנאמרים לנו בעת, הן באיסור הכניסה לשטח המקדש, הן באיסור הקרבת קרבנות לפני התגלות הנבואה ורוח"ק גלויה בישראל, והן בהצעה מעשית נפלאה לבנות ולהקים בית כנסת מפואר עולמי על יד ובסמוך לכותל מערבי הקדוש, וזה יהיה כבוד הכלל והאומה יותר ממה שנכנס לפנים, באשר יחזק זה צפייתנו אשר אנו מצפים עוד לישועה העליונה שתבא ע"י גלוי כבוד ה' ואור משיח צדקנו שכפי שמטיים בדבריו שם "צפיה זו גם כן לא נפלאה היא ולא רחוקה, ופתאים יבוא אל היכלו תאדון אשר אנו מבקשים ומלאך הברית אשר אנו מצפים ואז יבנה ביהמ"ק במהרה בימינו". ובנקודה זאת של הצרבת נביא לבנין בית המקדש העלה גם בשו"ת חתם סופר הא"ח ס' ר"ח כיער"ש.

סוף אל יהא דבר זה קל בעיני הגריות ידעו בזה כי טומאת מקדש חמורה עד מאד ונסתפק לצטט בזה לשון כד לשון התוספתא בפ"א דשבועות ה"ב וזה לשונה: היה ר"ש אומר קשה טומאת מקדש וקדשיו מכל עבירות שבתורה שכל עבירות שבתורה מתכפרות בשעיר אחת וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרת בל"ב שעירין כל עבירות שבתורה מתכפרות פעם אחת בשנה וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרת בכל חדש וחדש שנאמר לכן חי אני נאום ה' אלקים אם לא יען את מקדש טמאת וגו' קשין הן שקוצין ותועבות שעשית וטומאת מקדש וקדשיו קשה מכולן עכ"ל ודי בזה ויהי"ר שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו ונעבדהו שם ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות.

34

קוספא אלוותו כקא רבסיה

ב היה ר"ש אומר קשה טומאת מקדש וקדשיו מכל עבירות שבתורה שכל עבירות שבתורה מתכפרות בשעיר אחת וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרת בל"ב שעירין כל עבירות שבתורה מתכפרות פעם אחת בשנה וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרת בכל חדש וחדש שנאמר לכן חי אני נאום ה' אלקים אם לא יען את מקדש טמאת וגו' קשין הן שקוצין ותועבות שעשית וטומאת מקדש וקדשיו קשה מכולן.

35

פירוש רש"י לתורה ספר יצאנו אליו ספ

ב"ה ג סוף תשכ"ז לפ"ק ירושלים ת"ו בהיות כי בימים אלה הפליא השם תברך חסדיו ונפלאותיו עמנו נבר עלינו חסדו וראו כל אפי' ארץ את ישועת אלהינו כי לא יפרש ה' את עמו בעבור שמו הגדול ויצאנו מאבלה לאורה ומצונו לשמחה כבוד הוא ומבורך שמו אשר שם נפשנו בחיים ולא נתן למות רגלינו וכרוב רחמי וחסדיו זכינו גם לשחרורו של "הכותל המערבי" שרד בית מקדשנו ותפארתנו ואף כל שטח הר הבית המקדש נתונים ונתונים המה בחסות שלטון ישראל לכן עמרתו ואתוננו ברבר מחלוקת רבותינו הראשונים אם מותר להכנס בזמן הזה למקום המקדש ואם יש לפרסם איסור כדבר כדי למנוע ממכשול מהחריים לדבר ה' וכן לבאר אם מותר לנסוע במשום או במסוק (הליקוספ) ולרחף מעל אויר שטח מקום ההיכל העזרות ולהסתכל מקרוב במקום הקדוש או יש לאמור גם בזה ואמרתו אעבור פשתא דא ואהנייה בפ"ד וזה החלל בעור צורי וגואלי.

יא) המורם מכל האמור שהדיו נתן לפסוק כדברי הרמב"ם ורוב הראשונים והאחרונים שקדושה ראשונה קדשה גם לעתיד לבא ולכן אסנך להכנס בזמן הזה למקום המקדש בגלל היותנו טמאי מתים ואסור גם לטוס ולרחף במטוס או במסוק (הליקוסטר) באויר מקום המקדש מפני שקדושה חלה גם על אויר העזרה עד לרקיע ומצוה רבה לפרסם האיסור ולהודיע לרבים שעון כזה הוא ולא יכשלו באיסור חמור זה ותניא בתוספתא (פ"ק דשבועות ה"ב) א"ר שמעון קשה טומאת מקדש וקדשיו יותר מכל עבירות שבתורה שכל עבירות שבתורה מתכפרות פעם אחת בשנה וטומאת מקדש וקדשיו מתכפרת בכל חדש וחדש וכו'. ע"ש והנה שנינו בברייתא פ"ק דיבמות (ו): לענין מורא מקדש: אין לי אלא בומן שבת המקדש קיים בזמן שאין ביהמ"ק קיים מנין ת"ל את שבתותי תשמורת ומקדשי תיראן מה שמריה האמורה בשבת לעולם אף מורא האמורה במקדש בעולם ואינו היא מורא מקדש? לא יכנס אדם להר הבית במקלו ובמגעו ובפונדוהו ובאבק שע"ג רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה מק"ר וכן פסק הרמב"ם (בפ"ו מהי בית הבחירה ה"ו) והראב"ד בהשגת לא כתב ע"ז ולא כלום ולאכורה מרשתך אדויי אודי ליה אלמא דלכ"ע דין מורא מקדש נהוג בזה"ו (כשם שמצוה להתפלל כנגד בית קדש הקדשים גם בזה"ו) וכן ראינו למנחת חינוך (פ"ג) שכל דלכאורה הרמב"ם והחנינון שהביא דרשא נז' לשיטתו דס"ל דקדשה לעת"ל אבל אפשר לומר שאף הראב"ד דס"ל דלא קדשה לעת"ל כיון שקדושת ירושלים אין אחרית היתר (מגילה ג ובתוס' שם) וגם שהבית השלישי עונד להבנות במקום הזה במהרה בימינו לכן לכ"ע גם בזה"ו נהוג דין מורא מקדש מן התורה ע"ש כל קבל דנא מצינו

להטורי אכן (במגילה כח) שכ' שהברייתא (דיבמות ו): גבי מורא מקדש בזה"ו אתיא כמ"ד קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבא אבל מ"ד דלא קדשה לעת"ל לית ליה האי דרשא ואין מצוים על מורא מקדש בזה"ו ואין להקשות דלמ"ד קדשה לעת"ל נמך תיפוק ליה מדרשא דר' יהודה (מגילה כח) והשמותי את מקדשיכם קדושתן אף כשהן שוממין ולמה לי דרשא דמקדשי תיראן מ"ל דהך דרשא דוהשמותי את מקדשיכם אינה דרשא גמורה אלא אסמכתא בעלמא ומורבנן תדע דהא דברכות (סא): ת"ר הנפנה ביהודה לא יפנה מורה ומערב פי מפני כבוד ירושלים שאם יפנה לצד מורה ומערב יהיה פרוצו לצד ירושלים ר' יהודה אומר בזמן שביהמ"ק קיים אסור כולן שאין ביהמ"ק קיים מותר ואי לר' יהודה קדושה ראשונה קדשה לעת"ל וכדריש: והשמותי את מקדשיכם קדושתן אף כשהן שוממין אין לחלק אם ביהמ"ק קיים או לא איז דהאי דרשא אסמכתא בעלמא היא וכשחבר ביהמ"ק בטלה קדושתו מה"ת ורק מדרבנן עומד בקדושתו והנפנה ביהודה איסורו רק מדרבנן אפילו בזמן הבית ולכן ס"ל דלא גזרו ע"ז בחורבנה האילן וקדושה ראשונה לא קדשה לעת"ל עכ"ל ותמיהני שהרי אמרנו דלא יקל אדם ראשו כנגד שער המזרח שהוא מכוון כנגד בית קדשי הקדשים וכו' אמרו' עלה בגמ' (ברכות סא): א"ר יוחנן לא אמרו אלא מן הצופים ולפנים וכו' ובזמן שהשכינה שורה ור' יוחנן ס"ל (בבבחים קז): קדושה ראשונה קדשה לעת"ל ואפ"ה קא מפליג דדוקא בזמן שהשכינה שורה דחינו בזמן שביהמ"ק קיים וכ"כ הרמב"ם (בפ"ו מהי בית הבחירה ה"ח) בזמן שהמקדש בנוי אסור לו לאדם להקל ראשו מן הצופים ולפנים וכו' הרי שגם הרמב"ם דס"ל קדושה לעת"ל מחלק בין זמן שביהמ"ק קיים או לא וכ"כ הגאון מליביים בארצות החיים (ס"ג ארץ יהודה ס"ג) וע"כ דה"ט משום שעכ"פ אין הארת השכינה בתוקף בזמן החורבן כאשר היתה בזמן שביהמ"ק קיים (וכמ"כ לעיל אות ג) וא"כ ה"נ לר' יהודה אף דס"ל דקדושה לעת"ל וכדדרש: והשימותי את מקדשיכם קדושתן אף כשהן שוממין אעפ"כ בזמן שאין ביהמ"ק קיים ס"ל שיותר לפנות מזרח ומערב וש"ר בתוספות ראם על היראים ח"ב (ס"ל תט אות א) שהקשה על ה"ר"א מסברת ר' יוחנן וע"ש ובעיקר ק"י הטורי ח"ב ג"כ מ"ל שאע"פ שקדושתן אף כשהן שוממין הו"א כיון שעכ"פ אין הארת השכינה בתוקף כמלפנים אין מורא מקדש בזה"ו קמ"ל ומקדשי תיראן לעולם וכ"כ בס' ערוך לנר (יבמות ה) שד"ך מורא מקדש נהוג בזה"ו גם להראב"ד וכ"כ בס' רביד הזהב (פ"ר ביהר) ע"ש ועכ"פ האיכא ס"ס לחומרא שמא הלכה כרמב"ם וסיעתו דקדושה לעת"ל ואת"ל כהראב"ד שמא מקדשנו קדושה גם הוא מודה שיש לאסור גם בזמן הזה ומכ"ש שנתבאר שהעיקר להלכה כהרמב"ם ורוב הפוסקים שקדושה ראשונה קדשה לעתיד לבא ולכן אסור להכנס בזה"ו להר הבית אפילו לאחר טבילה במגעו ובאבק שע"ג רגליו וכו' וכן אסור להכנס להר הבית דרך טיול בעלמא שהרי אף לגבי בית הכנסת ובית המדרש שנינו בברייתא (מגילה כח): אין מטיילין בהן ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים וכו' וכן פסק הרמב"ם (בפ"ו מהי בית הבחירה ה"ב) שמכלל מצות מורא מקדש שלא להכנס להר הבית אלא לדבר מצוה וכ' הכ"מ שהמקור כנ"ל והנה גם זה לא הותר אף לאחר שטבל לקריו אלא חוץ למקום העזרות והחיל שמשום טומאת מת צריך להזהר מאד ולהתרחק באופן שלא יכשל ויכנס למקום העזרות והחיל והוא לא ידע ואשם ונשא עונו ובאמת שקשה מאד לצמצם ולדעת מקום העזרות והחיל שאף בשבט"ה הרדב"ז ח"ב (ס"ו תרצ"א) כ' שאין ספק שהאבן הנקראת "אלצכרא" (כיפת הסלע) היא האבן השתיה שעליה היה הארון בבית קדש הקדשים ע"ש וע"ש בשו"ת חתם סופר יו"ד ס"ו ר"ל) אבל במקום אחר כתבנו לפסק ע"ז וכבר מצאנו עוררים על כך ואף שידוע לנו שהכותל המערבי הוא חומת הר הבית המערבית (ודלא כמ"ש הרדב"ז שם שהוא כותל העזרה) ומשם לחומת המזרחית ת"ק אמה מ"מ הרי אין ידוע לנו המרחק שבין הכותל המערבי לכותל בית קדש הקדשים ומ"ש בתוס' יו"ש (פ"ב דמזות) שמאה אמות מבדילים ביניהם אינו אלא דרך משל וכמ"ש בעצמו עם ובתפארת ישראל שם כי שהמרחק ביניהם ס"ג אמות וע"ש בשו"ת שאילת דוד (בקונטרס דרישת ציון וירושלים ד"י"ד ס"ג) שכ' שא אפשר לנו בשום פנים לכיון מקום המזבח ויש לחוש בזה באיסור כרת ע"ש ואכמ"ל ולכן בודאי יש להתרחק ולהשמר שלא להכנס להר הבית אפ"י לאחר טבילה ולצורך מצוה כי יבאו ההמון לפרוץ ולהכנס בטומאה לשטח העזרות וההיכל דילפי אינשי מקלקלתא ולא מתקנתא (וכמ"ש בירושלמי פ"ב דמ"ק ה"ב) וכעת כבר נמנו וגזרו ההסכמא גדולי הדור בכל תוקף לגזור גזר הלוחזק באזהרה המורה לכל יהודי שום אדם להכנס לשטח הר הבית עד כי יבא שילה שאו יקויים בנו: וורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם ושומע לנו ישכון בטח והש"ת יחיש לגאולנו גאולה שלמה לכוון יהיה בית ה' בראש הרים ואפריון על מכונו ישב וישראל גושע בה' תשועת עולמים אמן.